

Ugyanakkor az olvasónak szem-
betűnik az is, hogy a gazdaságszi-
lárdítás problémaköre viszonylag
változatlan maradt, de most más
jellegű hiányosságok kiküszöbölése
került a gazdaságpolitika feladatlis-
tájának élére. Néhány hónappal ez-

előtt az egyik legégetőbb tennivaló
a vállalatok zárolt folyószámlájá-
nak feloldása volt, míg manapság
viszonylag többet hallunk a terme-
lékenység növelésének szükségessé-
géről vagy a társult munka alap-
szervezeteinek problémáiról.

ÁGOSTON ANDRÁS

»AZ ARANYOS ÉS SELYMES RENESZANSZ«

JUGANA STOJANOVIĆ: *Leonardo da Vinci*.
Forum, Újvidék, 1972.

Jugana Stojanović könyve egy sok-
oldalú művész életének áttekintése
kapcsán egész sort vetít elénk, a-
melyből csak úgy sarjadt a sok ki-
váló művészeti alkotás, gondolat,
tudományos eredmény. A reneszánsz
vallódságát, közelségét az író úgy
teremti meg, hogy az ismert nevek
mögé tényekre alapozott emberi ma-
gattartásokat rajzol. Hadd idézzek
kettőt a sok közül.

»Akárhogy is legyen, dolgozni
kell. Különbönművelés volna az
élet. Elfonnyadnánk, megemésztené
bennünket a csömör.« (Verrocchio)

»Perugino és di Credi gyakran
a szemére vetették, mért foglalko-
zik az égvilágon mindennel, s mért
vesztegeti idejét efféle fura tervek
készítésére, hiszen nem építőmester,
hanem festő. Leonardo ilyenkor ha-
ragra gerjedt és azt felelte, hogy az
embernek sokoldalúnak kell lennie,
ha meg akarja ismerni a világot,
amelyben él, és ha segíteni akar
embertársain.«

De meglevenednek a kor étke-
zési szokásai is, a díszes teríték,
amely »mindenekelőtt a szemnek
szóló ünnepség«; az emberek öltö-
zéke, sőt a táj szépségének is kü-
lön szerep jut. Egybecsengenek a

színek Sforza herceg brokátköntösén
és az égen, amelyet Leonardo szem-
lél.

»Nyugodtan és ernyedten pihent
most tekintete a hegytetők szokat-
lan alakjain, melyeket violaszín pá-
rák takarnak, s ezek pompásan be-
leillettek az olajfák, vadfügefák és
a lejtőkön végighúzódó leanderek
zöldjébe.«

»A herceg sötétzöld brokátköntö-
sét apró rubinokkal hímézték ki, s
ezek a drágakövek minden egyes
mozdulatára tompán felizzottak.«

A szellem embereim kívül a tör-
ténéelmi események irányítói is je-
len vannak a korban, sőt »megva-
lósul« A menyétes hölgy a milánói
Sforza-kastély kertjében és Mona
Lisa rátalál »eredetijére« Francesco
Gioconda, gazdag firenzei polgár há-
zában.

Életet sugároz Jugana Stojanović
könyve. Ismereteket terjeszt egysze-
rű eszközökkel, de nem leegyszerű-
sítve, s veszi-e írója elismerő szó-
nak (én annak szánom), vagy sem:
háziolvasmánynak ajánlanám írását.
A fiatal olvasók — a 14—16 évesek-
re gondolok — kiegészítő könyvként
használhatnák a történelem, művé-
szettörténet, irodalom megfelelő fe-

jezeteihez, s segítségével a művészekre, tudósokra, a politikai élet irányítóira »fűrtökben« emlékeznek.

Természetessé válna, hogy Leonardo még fiatal s már nevetnek Boccaccio novelláin, hogy Verrocchio Leonardo mestere, hogy Boticelli nevét da Vinciéval együtt kell említeni, hogy Michelangelo alkotása teljében gúnyt úz a nála jóval idősebb Leonardo befejezetlen munkáiból, hogy I. Ferenc francia király olaszországi hódításai után saját birodalmába hívja meg az immár öregedő művészt.

A könyv érdekessége, hogy mindmáig örökzöld művészeti kérdésekre talál megnyugtató választ. Például: Mi a lényegbevágó különbség egy kiváló másolat és az eredeti mű között? Baj-e, ha egy művész tudományosan is képzett? Mikor lép föl féltékenység művész és művész között?

Számbavéve az elmondottakat, s nyomtatékuul még a 16 oldalnyi illusztrációt is hozzátéve, megállapíthatjuk, hogy Csuka Zoltán hasznos és szép írást tett hozzáférhetővé a magyar olvasó számára.

VIRÁG ÁGNES

A VERS IGÉZETÉBEN

Zaorkice. Fiatal szabadkai költők verseskötete.
Dom oimadine, Subotica 1973.

Nagy hiányt pótol könyvkiadásunkban a Szabadkai Ifjúsági Otthon által megjelentetett versantológia, mely húsz szabadkai fiatal, többé-kevésbé kezdő, szerbhorvát nyelven író költő alkotásait adja át az olvasónak. A számnyprobálgatás időszaka tele van kétségekkel, bizonytalanságokkal, nyilvánvaló tehát, mekkora jelentőségű ez a publikálási lehetőség a nyilvánosság előtt kevésbé vagy egyáltalán nem ismert versírók számára. Kilépvé az ismeretlenségből, itt az alkalom, hogy farkasszemet nézzenek a világgal, az olvasókkal és nem utolsósorban magukkal is. Ez az önmegmutatási lehetőség önbizalmat és erőt, bátorítást ad a munka további folytatásához.

Eppen ezért azonnal meg kell mondani, hogy az elhivatottság eszméjével szöges ellentétben áll, s azt

megcáfoló formát öltött a versesfüzet. A nyomtatvány 45 oldalas, s mivel a húsz költőnek csak egy-egy versét tartalmazza, meg nem engedhető helypazarlásra került sor. A költemény címének és a szerző nevének minden esetben külön oldalt szenteltek, míg egy másik oldalra került maga a mű. Így aztán egy rövid, négy-öt soros vers két teljes oldalt foglal el. Igazságtalanság ez a pazarlás azokkal szemben, akik netán kimaradtak a gyűjteményből és azokkal a »kiválasztottakkal« szemben is, akik jobban, mélyebben, sokszínűbben válaszhattak volna fel költői világukat, plasztikusabban jeleníthették volna meg egyéniségüket.

A jövőben erre gondolnia kell a szerkesztőknek, annál is inkább, mert a közeljövőben a magyar nyelvű versválogatás is megjelenik, azt